

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie¹ v prípade výzvy zameranej na zlepšenie formy bývania pre obce s prítomnosťou MRK s prvkami prestupného bývania² (ďalej len **Systém bývania**)

Pri realizácii projektu sa musia prioritne realizovať aktivity smerujúce k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii.

V súlade s **Metodickým výkladom** pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie (Február 2018) „**princípy desegregácie, destigmatizácie a degetoizácie sú prepojené pojmy**, ktoré sa navzájom aj posilňujú. Pri vyhodnotení splnenia kritéria 3D budú akceptovateľné projekty, len ak výrazne znížia sociálnu vylúčenosť v jednej z uvedených troch oblastí, a zároveň nezhoršujú vylúčenosť v ostatných dvoch.

V praxi to znamená, že žiadateľ musí popísať zámer výrazne zlepšiť situáciu minimálne v jednej z troch oblastí a zároveň vykázať nezhoršenie situácie v ostatných“. Uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie je považované za jeden z **nástrojov dosiahnutia sociálno-ekonomickej integrácie MRK**.

1. Výstavba/rekonštrukcia prestupného bývania

A. Každý žiadateľ je povinný v ŽoNFP (časť 7.2 formulára ŽoNFP) popísať³:

- a) Lokalitu, v ktorej budú riešené jednotlivé stupne Systému bývania, vrátane počtov obyvateľov MRK. Pod lokalitou sa rozumie osídlenie, ktoré predstavuje sídelnú koncentráciu obydľí obývaných prevažne priestorovo alebo sociálne vylúčenými skupinami obyvateľov. Žiadateľ jednoznačne popíše priestorové vymedzenie obyvateľov MRK dotknutých projektom vo vzťahu k obci, t.j. typ osídlenia, ktoré je predmetom projektu, pričom si vyberie z nasledovných možností:
- osídlenie mimo obce,
  - na okraji obce,
  - osídlenie v rámci obce,
  - obyvatelia MRK integrovaní v rámci obce.

V prípade umiestnenia obyvateľov MRK mimo obce, žiadateľ uvedie aj približnú vzdialenosť osídlenia od obce.

V prípade realizácie projektu vo viacerých osídleniach, žiadateľ uvedie počet obyvateľov MRK pre každé osídlenie zvlášť, resp. počet obyvateľov MRK integrovaných v obci, ktorým sa zabezpečí zlepšená forma bývania..

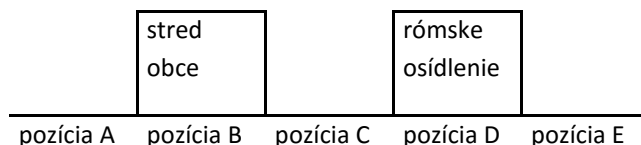
- b) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k desegregácii.** Sociálno-ekonomické začlenenie/integrácia MRK má za konečný cieľ zabezpečiť rovnaký (alebo prinajmenšom zlepšený) prístup k rovnakým službám, ako je u väčšinovej/majoritnej spoločnosti napr. prístup k zamestnanosti, vzdelávaniu, bývaniu a zdravotným službám a pod. Priestorová integrácia je všeobecne definovaná ako proces, ktorým sa hranica osady odstráni alebo zníži prostredníctvom zlepšenej integrácie v kľúčových oblastiach a okolitých komunitách. Žiadateľ musí popísať, či výstavba Systému bývania je v súlade s územným plánom obce. Intervencie nemôžu viesť k ďalšej fyzickej izolácii, pokiaľ ide o rastúcu vzdialenosť od majoritných vidieckych/mestských komunit alebo vytváranie nových fyzických bariér. **Projekty, ktoré prehlbujú segregáciu, izoláciu a vylúčenie nebudú financované.**

¹ ÚSVRK: „Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie – február 2018“

² EC, DR REGIO, 2011 GUIDANCE NOTE ON THE IMPLEMENTATION OF INTEGRATED HOUSING INTERVENTIONS IN FAVOUR OF MARGINALISED COMMUNITIES UNDER THE ERDF, dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2010/cocof_10_0024_01_en.pdf; Odvolávka na Article 47(2)(b) of the Implementing Regulation.

³ EC, DR REGIO, 2011 GUIDANCE NOTE ON THE IMPLEMENTATION OF INTEGRATED HOUSING INTERVENTIONS IN FAVOUR OF MARGINALISED COMMUNITIES UNDER THE ERDF, dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2010/cocof_10_0024_01_en.pdf; Odvolávka na Article 47(2)(b) of the Implementing Regulation.

Výstavba nových objektov Systému bývania v segregovaných lokalitách v pozícii E **nie je v súlade s princípom desegregácie.**

c) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k destigmatizácii.** Odporúča sa prihliadať na dve roviny:

1 Prvá je obmedzenie výskytu stigmatizovaného správania v oblasti bývania. Zabezpečenie prístupu k adekvátnemu bývaniu, prístupu k tečúcej a nezávadnej vode, zabezpečenie hygienickej nezávadnosti prostredia a celkovej úrovne čistoty a upravenosti. Hygienické a bezpečné narábanie s odpadmi.

2 Druhá je zabezpečenie práce s majoritou s cieľom oslabenia predsudkov voči marginalizovaným komunitám žijúcim v nevyhovujúcich podmienkach a zníženie rozdielu medzi komunitami. Žiadateľ je povinný popísať, aké konkrétne opatrenia budú prijaté na odstránenie stigmatizácie s ohľadom na MRK, ako aj majoritu v obci.

V rovine 1 to konkrétne znamená napríklad vypracovanie domového poriadku v objektoch, ktorý určuje služby a zodpovednosť nájomníkov za starostlivosť o spoločné priestory. Určenie krokov a predloženie plánu na zamedzenie neplatičstva prostredníctvom práce Asistenta bývania, vytváranie fondu opráv. V rovine 2 to znamená komunikácia aktivít a úspechov majorite. Výraznou formou prispievajú k destigmatizácii aj aktivity, ktoré akcentujú ochotu členov marginalizovanej komunity pracovať na zlepšení ich situácie, napríklad projekty svojpomocnej výstavby, dobrovoľné aktivity fyzicky zlepšujúce okolie, čistenie verejného priestranstva, budovanie/obnova detských ihrísk a podobne.

d) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k degetoizácii.** Žiadateľ je povinný popísať kroky, ktoré povedú k revitalizácii a obnove vonkajších priestorov. Ako bude zabezpečený prístup k bežnej občianskej vybavenosti obce (pošta, obchody, doprava, štátne a miestne úrady, vzdelávacie inštitúcie), ako aj doplnkové služby sociálnej inklúzie. Príkladom takýchto krokov je obnova, dobudovanie vonkajších priestorov, detské ihriská, športové ihriská, verejné osvetlenie, verejné komunikácie, realizácia iných mäkkých projektov s komunitou.

e) **Akým spôsobom bude zabezpečený integrovaný prístup k inklúzii MRK pomocou dodatočných sprievodných integračných aktivít a opatrení.** Žiadateľ je povinný popísať, aké opatrenia budú prijaté pre zabezpečenie, aby intervencie nevedli k väčšej koncentrácii MRK na okraji spoločnosti. Aké sú očakávania zo Systému bývania, ako sa zabezpečí výstup zo systému, aké sú motivačné kritériá, popísať prácu Asistenta bývania v oblasti asistencie bývania, programy finančnej inklúzie, vzdelávacie projekty, projekty zamerané na udržanie si bývania a zlepšenia životnej situácie.

f) **Aké opatrenia sú prijaté, aby Systém bývania zabezpečoval aj výstup zo systému** tak, aby tým, čo prejdú Systémom bývania boli zabezpečené zlepšené formy bývania. Pri obojstranne priepustnom systéme je dôležité, aby viac ľudí bolo umiestnených do lepších foriem bývania ako opačne. Systém bývania nemá slúžiť ako spôsob, akým obce vystahujú Rómov z existujúcich foriem bývania a umiestnia ich do menších, nákladnejších budov ďalej od centra obce, ako boli pred začiatkom poskytovania bývania ako sociálnej služby.

B. V prípade, ak z objektívnych príčin nie je možné vyhnúť sa priestorovej segregácii (výstavbe/rekonštrukcii bývania v osídlení mimo obce – pozícia D podľa schémy vyššie), musí žiadateľ **popísať aj objektívne dôvody** výstavby/rekonštrukcie bývania v osídlení mimo obce, pričom žiadateľ musí spĺňať všetky nasledovné dôvody:

1. Dlhodobý nedostatok bývania a zlé životné podmienky obyvateľov osídlenia.
2. Nedostatok alternatívnych, dobre umiestnených a dostatočných stavebných pozemkov⁴ a stavieb na premiestnenie obyvateľov mimo osídlenia do pozícií A,B,C.

⁴ Podľa § 43h ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov stavebným pozemkom je pozemok určený územným plánom obce alebo územným plánom zóny alebo územným rozhodnutím na zastavanie.

3. Obec vykonáva aktivity a je iniciatívna v zlepšovaní integrácie prostredníctvom realizácie mäkkých investícií/opatrení, aktivačných prác atď. Obec vytvára možnosť pre podporu individuálnej integrácie a maximalizuje úsilie na vytvorenie podmienok pre integráciu prostredníctvom zlepšených podmienok bývania.
4. Obec sa v ostatnom období (obdobie od schválenia oprávnených obcí riadiacim výborom iniciatívy Catching-up regions) nezbavila nehnuteľností⁵, ktoré nie sú v segregovanej časti, resp. jej blízkosti, ktoré by boli vhodné na riešenie integrácie v oblasti bývania. Akékoľvek pokusy o nakladanie s nehnuteľnosťami bez toho, aby sa najskôr posúdila ich vhodnosť pre integračné aktivity v oblasti bývania vo vzťahu k osídleniu mimo obce diskvalifikujú žiadateľa z tejto pomoci. Žiadateľ, v neskoršej fáze, už ako prijímateľ bude počas monitorovania projektu preukazovať dodržanie tejto podmienky.

V nadväznosti na vyššie popísané dôvody **žadateľ popíše**:

1. Informácie o histórii vývoja bývania na území žiadateľa za posledných 5 rokov a o súčasnom stave bývania pre obyvateľov z MRK, ako aj nerómskeho obyvateľstva;
2. Informácie o stave stavebných pozemkov a stavieb na území žiadateľa v pozíciách A,B,C vhodných a dostupných v obci na riešenie bývania. Žiadateľ priloží ako súčasť Žiadosti o NFP:
  - a. katastrálnu mapu alebo inú formu mapového výstupu s vyznačením stavebných pozemkov a stavieb vo vlastníctve žiadateľa,
  - b. zoznam stavebných pozemkov a stavieb vo vlastníctve žiadateľa vhodných na riešenie bývania s identifikáciou čísla parcely, resp. súpisného čísla stavieb a zároveň
  - c. uznesenie zastupiteľstva, ktorým žiadateľ deklaruje, že nedisponuje stavebnými pozemkami a stavbami v pozíciách A,B,C vhodných na riešenie bývania;
3. a) Akým spôsobom v súčasnosti vykonáva žiadateľ integračné aktivity, pričom uvedie projekty, aktivity a zdroj ich financovania za obdobie 5 rokov pred podaním žiadosti o NFP.
b) Možnosti individuálnej integrácie klientov, ktorí vystúpia zo systému sociálneho bývania s prvkami prestupného bývania mimo lokality osídlenia mimo obce – pozícia D podľa schémy vyššie. Podľa relevancie možnosti individuálnej integrácie klientov žiadateľ popíše:
  - existujúce voľné nehnuteľnosti na realitnom trhu v pozíciách A,B,C podľa schémy vyššie a aké kroky žiadateľ zabezpečí, aby pomohol klientom s prenájmom, resp. kúpou voľnej nehnuteľnosti;
  - aktuálny stav procesu vysporiadavania pozemkov za účelom IBV resp. iných foriem individuálneho bývania;
  - dostupnosť nájomného bývania v lokalite A,B,C, kde žiadateľ popíše:
    - základné informácie o stave nájomného bývania - voľné kapacity bytov,
    - priemerný počet čakateľov na nájomné bývanie,
    - počet pridelených nájomných bývaní v posledných 3 rokoch a
    - ďalšie informácie, ktoré poskytnú informácie o stave nájomného bývania v obci;
  - iné možnosti individuálnej integrácie klientov (ak relevantné).
4. Informácie o nehnuteľnostiach v pozíciách A,B,C, s ktorými obec nakladala (predaj, zámena, zmena účelu použitia, zástavba) od schválenia oprávnených obcí riadiacim výborom iniciatívy Catching-up regions. V prípade, že k predaju alebo zámene nehnuteľností došlo, žiadateľ musí preukázať, že tieto neboli vhodné na riešenie integrácie MRK v oblasti bývania. Žiadateľ uvedené preukáže prostredníctvom uznesenia zastupiteľstva.

Projekt musí byť doplnený o nesegregačné opatrenia pričom realizácia projektu z dlhodobého hľadiska musí prispieť k desegregácii. Systém bývania musí z **dlhodobého hľadiska zabezpečiť priestorovú integráciu/ desegregáciu**. Intervencie nemôžu viesť k ďalšej fyzickej izolácii, pokiaľ ide o rastúcu vzdialenosť od majoritných vidieckych/mestských komunít alebo vytváranie nových fyzických bariér.

⁵ Podľa § 119 ods. 2 zákona č. 40/1964Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, nehnuteľnosťami sú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom.